

Initiativ 2.1 Markedsorientering, Standardisering og Interoperabilitet (MISIO)

Projektbeskrivelse

Banedanmark ønsker en standardisering af normgrundlaget, at markedsorientere tekniske krav ved udbud, og at udarbejde en plan for jernbanens omstilling til større interoperabilitet. Det skal være med til at gøre jernbanen, som et grønt alternativ, billigere og dermed mere attraktivt.

Grundlag

Jernbanen står i en brydningstid, hvor klimaopmærksomhed og trængsel på centrale dele af vejnettet på den ene side giver mulighed for trafikvækst på banen, men hvor omkostningsniveauet bl.a. er bundet op på gammel, specialudviklet teknologi og komplekse processer, der truer denne udvikling. EU's "Hvidbogen for transport" og "Green Deal" markerer klart: Jernbanen har et stort potentiale, men der er ingen vej uden om, at banen skal blive billigere, grønnere og understøtte operatører og slutbrugere bedre.

Det er en samlet EU-ambition at øge jernbanens rolle som løsning på transportsektorens klimapåvirkning såvel i passager- som i godstrafikken. I forvejen står jernbanen stærkt i storbyer og rejser mellem disse (intercity-afstand), men jernbanens omkostningsniveau er for højt og må nedbringes, hvis konkurrencen med bil og fly for alvor skal tages op. Da størstedelen af omkostningerne til at holde jernbanen kørende ligger på operatørsiden, betyder det meget at udvide tilgængeligheden til alle landes net via harmonisering.

Særlige danske regler, der ofte giver begrænset adgang til et konkurrerende marked, fordyrer projekter og indkøb og begrænser konkurrencen. Derfor er det afgørende, at Banedanmark arbejder på at omstille til europæiske standarder, hvor det er muligt.

Nøglen til at sikre den grønne omstilling gennem projekter og indkøb, uden at begrænse konkurrencen og i væsentlig grad lede til fordyrelser, er standardisering. MISIO overvåger løbende den europæiske indsats og følger med i, hvilke initiativer der tages på internationalt niveau for at indarbejde bæredygtighed i normer. Kendskabet bringes ind i projekter og indkøb via deltagelse i scoping og kravspecificering i Banedanmarks projekter og komponentindkøb.

Den løbende omstilling til et interoperabelt jernbanenet vil gøre grænseoverskridende trafik enklere og billigere. Det er af særlig betydning for godstrafikken, hvor der er særlig lang tid til klimavenlig omstilling af hele logistikken, og hvor jernbanen over længere afstande har en fordel. Men også passagertrafikken drager nytte af klimadagsorden. MISIO leverer et samlet overblik over det nuværende interoperabilitetsstade og opstiller en plan for jernbanens samlede omstilling til interoperabilitet.

Miljømæssige effekter

Klima er et globalt anliggende og skabelsen af en bæredygtig jernbane kræver en fælleseuropæisk indsats. MISIO bidrager med overvågning af det internationale normarbejde og fokus på dette i forbindelse med implementeringen af Green Deal.

Den miljømæssige effekt vil ikke direkte kunne måles ud af MISIOs leverancer, men vil understøtte dels implementeringen af internationale standarder og dels at de rette krav opstilles og den grønne omstilling tænkes ind allerede ved scoping af projekter. Samtidig vil standardisering give mulighed for en billigere og dermed mere attraktiv jernbane.

Økonomi og finansiering

MISIO har ikke et økonomisk budget allokaret til bæredygtighed. Programmet har et mindre budget at arbejde med for at sikre værktøjer til at kickstarte de ønskede ændringer på standardiseringssiden. Det er organisationens samlede ambitionsniveau, der skaber de langvarige effekter, da MISIO bygger på et princip om, at de leverancer, programmet leverer, skal bodeles i organisationen og udvikles og driftes i sameksistens med den øvrige forretning.